

Sposoby znakowania muzealiów przegląd metod i ocena ich wpływu na obiekty

Anna Kłosowska
Muzeum Narodowe w Krakowie

Każdy obiekt jest inny

Każdy obiekt jest inny

Każdy obiekt trzeba traktować indywidualnie

Wybór metody znakowania

- Materiał
- Technika i technologia wykonania
- Wielkość
- Stan zachowania

Wybór metody znakowania

- Niewłaściwa metoda znakowania i brak wiedzy o obiekcie mogą doprowadzić do jego uszkodzenia

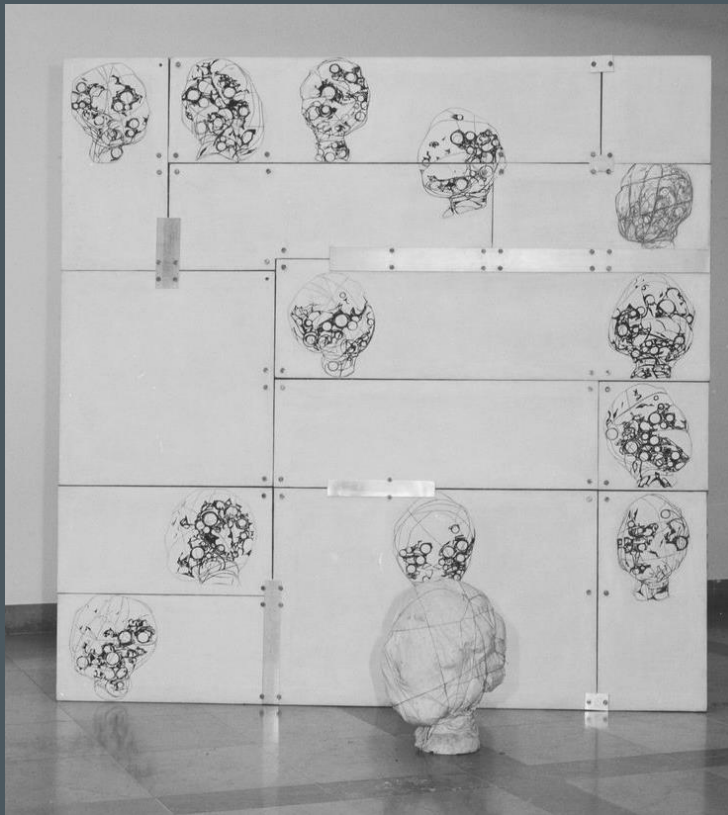
Wybór metody znakowania

- Niewłaściwa metoda znakowania i brak wiedzy o obiekcie mogą doprowadzić do jego uszkodzenia

Wybór metody znakowania

- Niewłaściwa metoda znakowania i brak wiedzy o obiekcie mogą doprowadzić do jego uszkodzenia

Regulacje prawne

rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach [Dz. U. 2004 nr 202 poz. 2072],

- § 6.1 Muzealium wpisane do księgi inwentarzowej otrzymuje zawsze gdy jest to możliwe **nieusuwalne oznakowanie**, (...) wcześniejszych oznakowań (...)nie wolno usuwać, należy je przekreślać w sposób umożliwiający odczytanie.
- § 6.1 Oznakowania dokonuje się **techniką zapewniającą jego trwałość**, bezpośrednio na przedmiocie , **w miejscu najmniej widocznych**, nienaruszającym wizualnego kształtu muzealium. W szczególnych przypadkach oznakowanie może być przymocowane w sposób możliwie trwały

Zasady w MNK

- Numery inwentarzowe mogą nanosić na obiekty muzealne tylko przeszkoleni pracownicy, którzy zapoznali się z instrukcją.
- Numer inwentarzowy powinien być fizycznie związany z obiektem, gdyż stanowi podstawową informację, która pozwala zidentyfikować zinwentaryzowany obiekt muzealny.
- Numer inwentarzowy powinien być naniesiony w technice bezpiecznej dla obiektu tj. nie powodującej uszkodzeń, a równocześnie powinien być na tyle trwały, aby nie zostać przypadkowo usunięty.
- Numer inwentarzowy powinien być tak umieszczony, aby nie przeszkadzał w oglądaniu/odbiorze obiektu, a równocześnie powinien być naniesiony w takim miejscu, aby można go było łatwo zlokalizować bez zbędnych ruchów obiektu.

Zasady w MNK

- Kiedy obiekt składa się z kilku oddzielnych lub łatwych do zdemontowania elementów, każdy z nich powinien posiadać naniesiony swój numer.
- Na obiektach wielkoformatowych numery należy nanosić w kilku miejscach, aby łatwo je można było znaleźć np. obiekty przechowywane na wałkach powinny mieć numer na obydwu końcach, aby ograniczyć manipulowanie obiektem (zwijanie, rozwijanie),
- Kiedy występują jakiegokolwiek wątpliwości co do zastosowania danej metody, materiału lub miejsca naniesienia numeru, należy się skonsultować z odpowiednim konserwatorem dzieł sztuki.

Zasady w MNK

- Nie należy usuwać starych numerów inwentarzowych, gdyż stanowią one źródło informacji na temat historii obiektu. Jeśli ze względów np. konserwatorskich konieczne jest usunięcie starych numerów, należy je uprzednio udokumentować fotograficznie.
- Jeżeli w trakcie prac konserwatorskich zaistnieje konieczność usunięcia numeru, odpowiednia pracownia konserwatorska jest zobowiązana do jego ponownego naniesienia
- Jeśli obiekt przechowywany jest w opakowaniu, numer inwentarzowy należy nanieść również na materiale opakunkowym
- Depozyty złożone w Muzeum znakowane są według tych samych zasad, jak w przypadku obiektów własnych.

Sposoby znakowania muzealiów

W zależności od materiału z którego wykonany jest obiekt, technologii i techniki wykonania, jego wielkości i stanu zachowania stosowane są następujące sposoby znakowania:

- Napisy
- Naklejki
- Naszywki
- Zawieszki
- Podkładki

Materiały do znakowania muzealiów

Zestaw do znakowania muzealiów

- ołówki o twardości B i 2B,
- tusze pigmentowe,
- pisaki z tuszem pigmentowym np. Pigma Pen firmy Sakura
- farby akrylowe, olejne,
- pędzle,
- zawieszki z tyvecu i papieru bezkwasowego,
- bibuła japońska,
- roztwory żywic akrylowych: Paraloid B-72 (20 % roztwór w acetonie)
Paraloid B-67 (20 % roztwór w white spirit)
- rozpuszczalniki,
- igły, nici, tasiemki z tyvecu, tasiemki bawełniane,
- nożyczki, pęsety, lejki, patyczki kosmetyczne, rękawiczki...

Materiały których nie należy stosować

- przypadkowe materiały do pisania: długopisy, pisaki, pióra itp.
- naklejki samoprzylepne
- taśmy klejące, „gęsie skórki” itp
- lakiery do paznokci

Sposoby znakowania muzealiów

Napisy

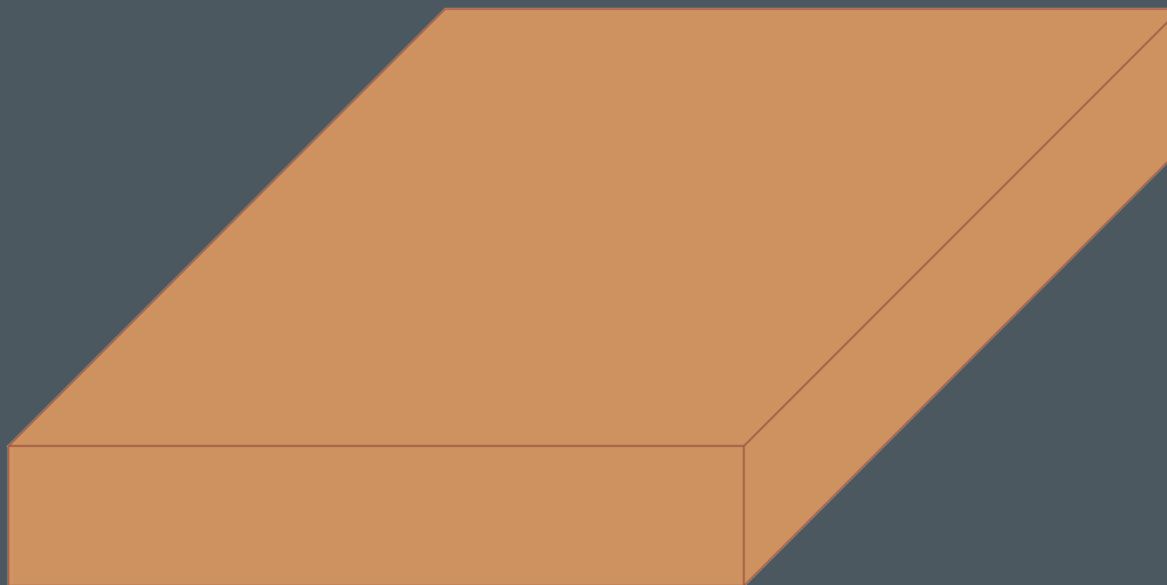
Przybory do pisania (szybkoschnące, bezkwasowe, odporne na światło, na bazie pigmentów a nie barwników)

Napisy bezpośrednio na obiekcie

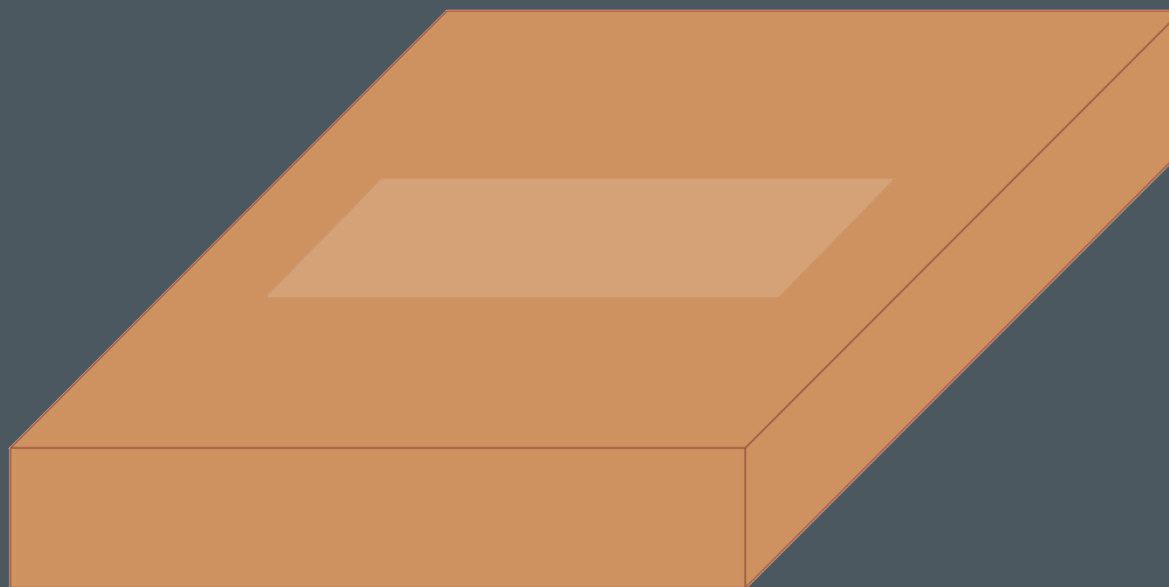
- obiekty papierowe (znakowanie wyłącznie ołówkiem)
- obrazy na płótnie,
- tworzywa sztuczne,

Napisy na warstwie izolacyjnej pokryte warstwą utrwalającą

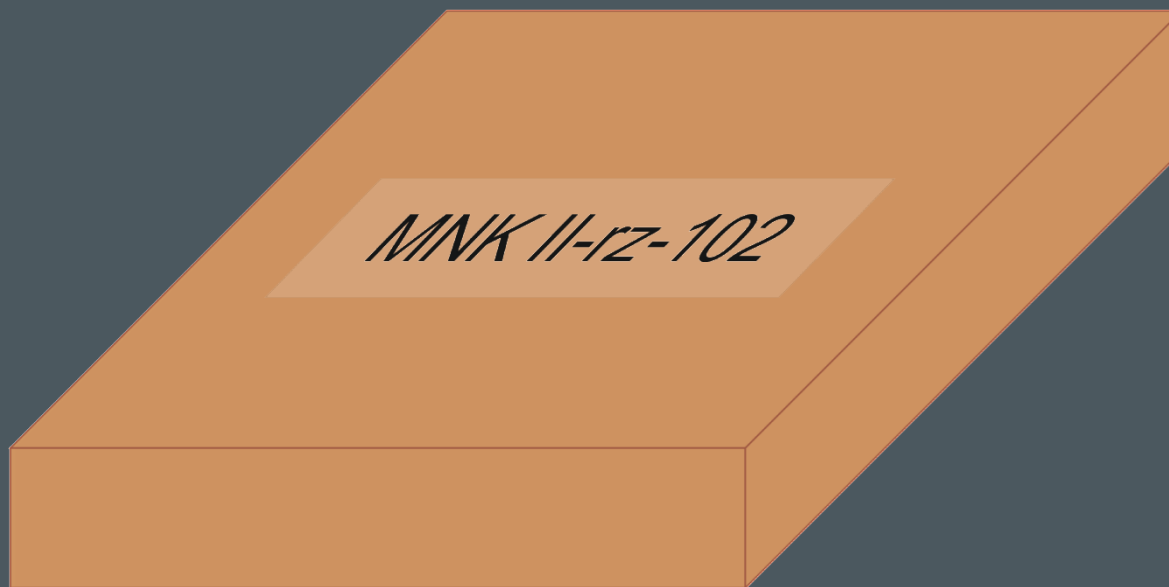
- Paraloid B-72 (roztwór w acetonie)
- Paraloid B-67 (roztwór w white spirit)

obiekt

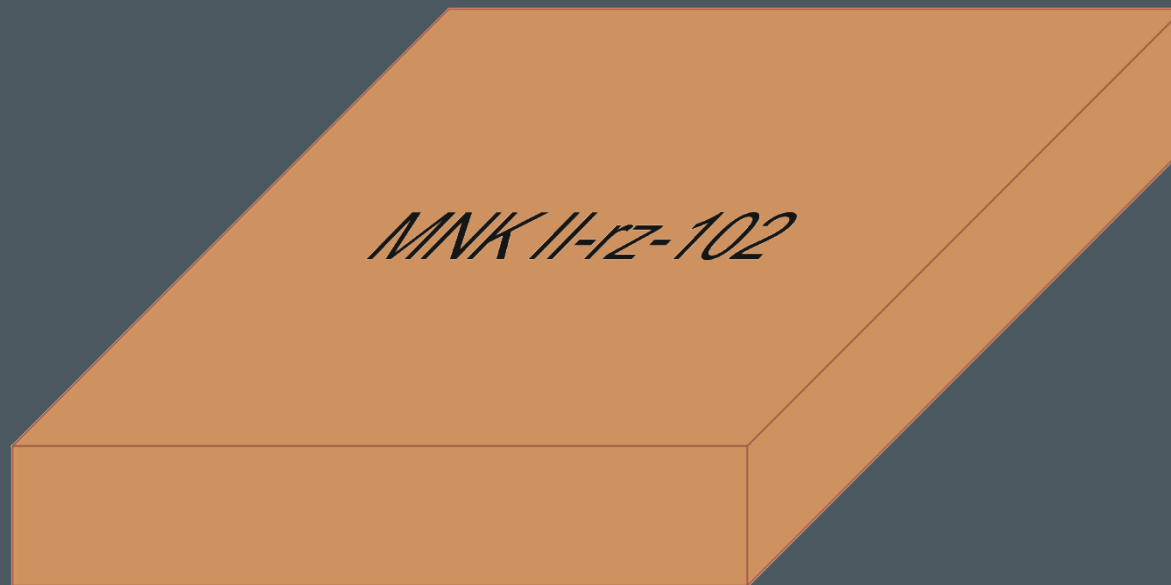
warstwa izolacyjna

napis

warstwa utrwalająca

napis po wyschnięciu warstwy utrwalającej

Sposoby znakowania muzealiów

- Naklejki

- materiał naklejki – papier (lub bibuła japońska) celulozowy, bez ligniny, pH neutralne, (ISO 9706),
- nadruk wykonany w procesie kserograficznym, napis tuszem lub pisakiem

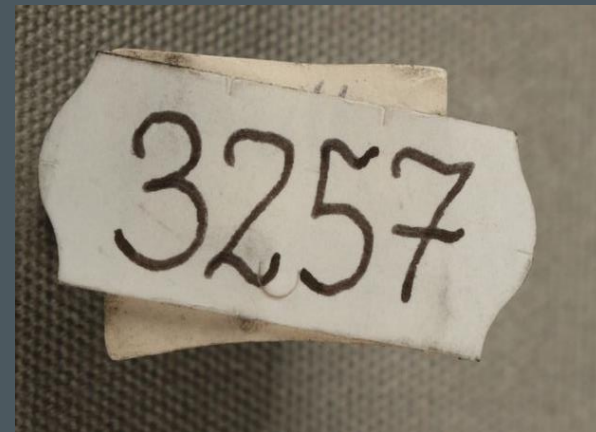
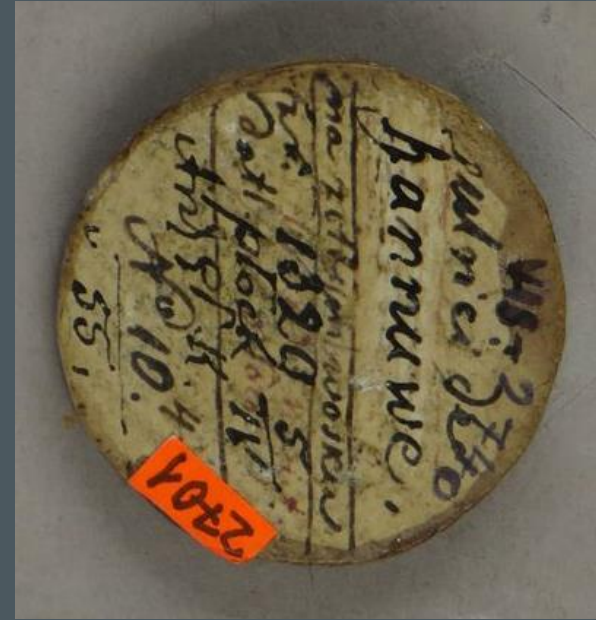
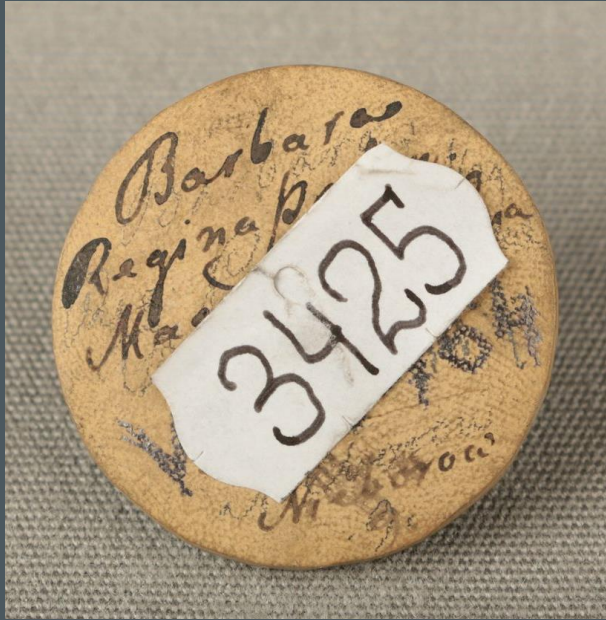
- Klej

- metyloceluloza
- klej skrobiowy
- klej glutynowy
- żywice akrylowe

Sposoby znakowania muzealiów

Naklejki - ale nie takie!

Sposoby znakowania muzealiów

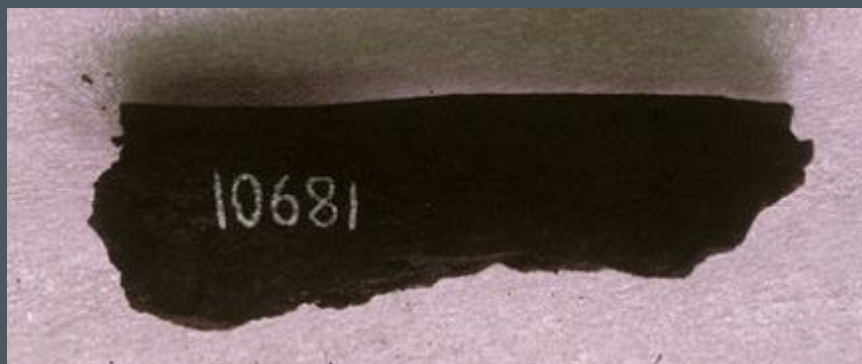
Naklejki z bibuły japońskiej przyklejane na żywicy akrylowej

3381	3382	3383	3384	3385	3386	3387	3388	3389	3390
3394	3395	3396	3397	3398	3399	3400	3401	3402	3403
3407	3408	3409	3410	3411	3412	3413	3414	3415	3416
3420	3421	3422	3423	3424	3425	3426	3427	3428	3429
3433	3434	3435	3436	3437	3438	3439	3440	3441	3442
3446	3447	3448	3449	3450	3451	3452	3453	3454	3455
3459	3460	3461	3462	3463	3464	3465	3466	3467	3468
3472	3473	3474	3475	3476	3477	3478	3479	3480	3481
3485	3486	3487	3488	3489	3490	3491	3492	3493	3494
3498	3499	3500	3501	3502	3503	3504	3505	3506	3507
3511	3512	3513	3514	3515	3516	3517	3518	3519	3520
3524	3525	3526	3527	3528	3529	3530	3531	3532	3533
3537	3538	3539	3540	3541	3542	3543	3544	3545	3546
3550	3551	3552	3553	3554	3555	3556	3557	3558	3559
3563	3564	3565	3566	3567	3568	3569	3570	3571	3572
3576	3577	3578	3579	3580	3581	3582	3583	3584	3585
3589	3590	3591	3592	3593	3594	3595	3596	3597	3598
3602	3603	3604	3605	3606	3607	3608	3609	3610	3611
3615	3616	3617	3618	3619	3620	3621	3622	3623	3624
3628	3629	3630	3631	3632	3633	3634	3635	3636	3637
3641	3642	3643	3644	3645	3646	3647	3648	3649	3650

Sposoby znakowania muzealiów

- uwaga na cyfry...

fot. G. Fitzgerald. © Canadian Museum of Nature.

Sposoby znakowania muzealiów

- uwaga na czcionkę...

Table 1. A list of block fonts and other similar fonts, in their respective font styles*

Font name	Font numbers	Uppercase "i"	Lowercase "L"	The number "1"
Arial (bold)	123456789			1
Atlanta (bold)	123456789			1
Century Gothic (bold)	123456789			1
Franklin Gothic Demi	123456789			1
Lucida Console (bold)	123456789	I	l	1
Microsoft Sans Serif (bold)	123456789			1
OCR A Extended (bold)	123456789	I	l	1
Rockwell (bold)	123456789	I		1
Tahoma (bold)	123456789	I		1
Trebuchet MS (bold)	123456789			1
Univers (bold)	123456789			1
Utah (bold)	123456789			1
Verdana	123456789			1

*This table also illustrates the confusion that can occur between the letters i, L, and the number one. Of these fonts, Lucida Console, OCR A Extended, and Tahoma are the only fonts that clearly and visually differentiate all of these three characters.

Źródło: Braun, Thomas J. "An Alternative Technique for Applying Accession Numbers to Museum Artifacts." *Journal of the American Institute for Conservation* Vol 46. Summer 2007. Pp91-104.

Sposoby znakowania muzealiów

Naszywki – obiekty tekstylne

- materiał naszywki – tyvek, taśma bawełniana
- Napis pisakiem z tuszem pigmentowym, na tyvecu napis lub nadruk wykonany w procesie UV, możliwość wydrukowania kodu
- naszywki przyszyte nicią niebarwioną, białą: bawełnianą, jedwabną lub poliestrową.

Sposoby znakowania muzealiów

Zawieszki i podkładki – obiekty zbyt wrażliwe lub zbyt małe aby zastosować inny sposób znakowania

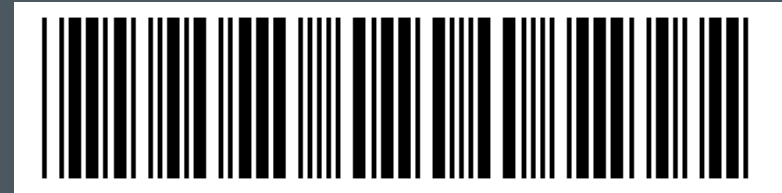
Materiał

- Tektura (ISO 9706, celulozowa, bez ligniny o pH neutralnym,)
- Tyvec
- Napis wykonany tuszem lub pisakiem i naklejka z kodem lub nadruk wykonany w procesie kserograficznym lub UV,
- Zawieszki umocowane z użyciem sznurka bawełnianego lub nici

Systemy automatycznej identyfikacji

- Kody kreskowe

- Kody QR

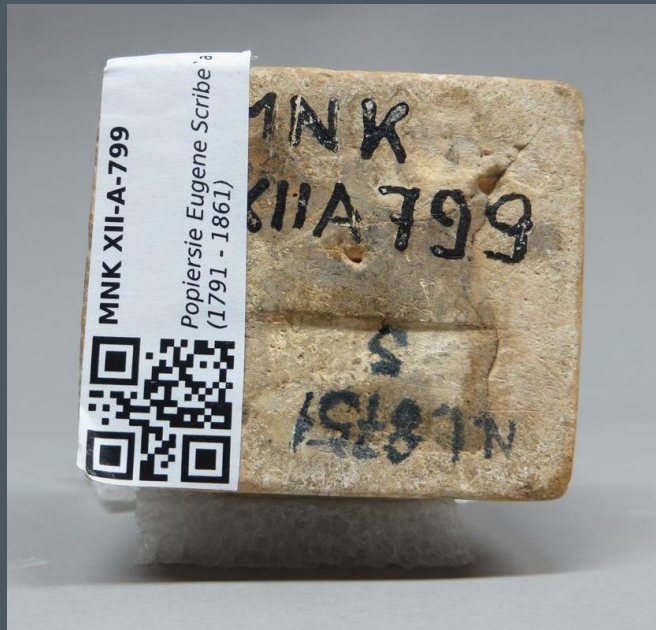
- Kody RFID

- Czy kody mogą zastąpić tradycyjne metody znakowania?
- Czy naklejki z kodami mogą zostać zastosowane bezpośrednio na obiekcie?

na pewno nie tak...

ewentualnie tak...

Źródło: „Inks and Barcodes: Methods of Labeling and Tracking Objects” Elizabeth Chayes, Molly Gleeson, and Vanessa Muros <https://www.academia.edu/1684970>

na pewno na opakowaniu

RFID

- odczyt kilkuset tagów RFID w ciągu sekundy
- inwentaryzacja 15 000 oznaczonych eksponatów, w oznaczonych lokalizacjach w ciągu 1-2 godzin
- automatyczne śledzenie ruchu przez bramki RFID
- automatyczne przyjmowanie/wydawanie eksponatów przy użyciu czytników ręcznych RFID
- skrócenie czasu poszukiwania „zagubionego” eksponatu
- kontrola dostępu i uprawnień
- możliwość integracji z wdrożonym systemem ochrony i alarmowym, kontroli dostępu

Wybrana bibliografia

- Labelling and Marking objects CIDOC Fact Sheet No 2
- Labelling and Marking Museum Objects Booklet, Collection Trust
- "A Simple Guide to Labeling Museum Objects."
http://www.powerhousemuseum.com/pdf/preservation/A_Simple_Guide_to_Labeling_Museum_Objects.pdf
- „Inks and Barcodes: Methods of Labeling and Tracking Objects” Elizabeth Chayes, Molly Gleeson, and Vanessa Muros <https://www.academia.edu/1684970>
- Alten, Helen. "Numbering Museum Collections: Labeling Ethnographic Objects." *ICOM-CC Ethnographic Conservation Newsletter*, Number 17, April 1998. pp. 18-21. <http://www.collectioncare.org/cci/ccin.html>
- Braun, Thomas. J. "An Alternative Technique for Applying Accession Numbers to Museum Artifacts." *Journal of the American Institute for Conservation*, 46 (2007): 91-104.
- Buck, Rebecca and Jean Allman Gilmore (eds). *The New Museum Registration Methods*. 5th Edition. American Association of Museums. 2010.
- Delfino, Gina Nicole. "Recommendations for Applying Accession Numbers to Museum Objects: Parts I and II." Minnesota Historical Society Tech Talk, Artifact Labeling I and II.
<http://www.mnhs.org/about/publications/techtalk/techtalkjuly2000.pdf>

- Sullivan, B. and D.R. Cumberland, Jr. "Use of Acryloid B-72 Lacquer for Labeling Museum Objects" Conserve O Gram Number ¼ (July 1993) National Park Service. <http://www.cr.nps.gov/museum/publications/conserveogram/01-04.pdf>
- • "Labeling and Marking Museum Objects" MDA (Museum Documentation Association) of the UK <http://www.mda.org.uk/labels.htm>
- "Appendix J: Marking" in The National Park Service Museum Handbook, Part II: Museum Records (2000) <http://www.cr.nps.gov/museum/publications/MHII/mh2appj.pdf>